

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egy évre — — — — — 6 korona — fillér
 Félévre — — — — — 3 " —
 Negyedévre — — — — — 1 " 50 "
 Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona.
 Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
 A lap kiadója:
 A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)
 Hirdetések jutányos árban vételnek fel.
 Nyitólátás 40 fillér.
 A lap megjelenik minden szerdán.

Szent István király.

Csak pár nap választ el azon magasztos ünneptől, melyen az anyaszentegyház dicső szentjének, a magyar haza legnagyobb királyának emléke iránt fog áldozni a kegyelet adójával. Nálunk ezt az ünnepet megkülönbözteti sajátos jellege, melyben a magyar hazafiság hajt zászlót a nemzet védő szentje előtt. Szent István iránt a kegyelet oly nagy e nemzetben, hogy őt valóságosmythos-i ténnyé avatta, úgy tekint reá, mint a görög az ő Herkulesére, ki hallatlan erejével a félistenek között emelkedett. Szóval nagy nemzeti alak, kinek nevét minden igaz magyar a legnagyobb tisztelettel ejti ki ajkain, s áldja a Gondviselést, hogy azokban a nehéz időkben, midőn ez ország elvadult lakosságát consolidálni, a polgárisodás útjára kellett terelni, oly bölcs és erőskezű királyt adott e nemzetnek, ki pár évtized alatt ezredévekre szóló fundamentumát rakta le a magyar államnak.

Nemzeti király a szó legvalódiabb értelmében, kinek nyomdokában haladni igen, de őt felülmulni nem tudták legnagyobb királyaink sem. Ő volt a vezető fénysugár kilencz századon át, kinek rendkívüli nagyságát megközelíteni mindig eszménye volt a nemzet jobbainak. Be kellett látni úgy a duló esaták viharai közt, mint a béke áldásos esendjében, hogy egyedül az a szellem lehet éltetője a magyar nemzetnek, mely a nagy király koronájáról ragyog le reá. Valahányszor távolodni akartak tőle a haza fiai, mindjárt halványulni kezdett a nap éltének azurján, a belviszály sötét fellegei torlódtak össze, melyek megsemmisítéssel fenyegették államiségünknek általa lerakott szilárd oszlopait.

Az a szellem, melyet ő képviselt, melynek ő volt terjesztője, buzgó apostola: a keresztény szellem. Nehezen honosította meg, még lázadást is szított ellene a bárbar pogányság, ő azonban meg volt győződve, hogy az európai művelt nemzetek sorá-

ban csak ezen a szellemen vetheti meg szilárd alapjait a magyar hazának. Nem tágitott tehát. Szembe szállott elleneivel, fegyverrel is érvényt szerzett akarátának. Kitartását, buzgó apostoli működését végre teljes siker koronázta, elfoglalta megillető helyét e hon határai közt Krisztus keresztje, s azóta védi, oltalmazza ezt a nemzetet.

Hálatelt szívvvel hajt azért fejet minden jó hazafi szent királyának nagysága előtt, ő volt ennek az országnak a második megalapítója, neki köszönhetjük, hogy él magyar, áll Buda még e hon határai között.

Császka György.

Kalocsa szelidlelkű főpásztor, a jótékonyágáról országszerte ismert, nagytudományu, magas műveltséggel bíró, lángbuzgalmu főpap nincs többé az élők sorában. Csütörtökön este fél 6 óraker vissza adta tiszta, nemes lelkét az egek Urának, ki őt e földi életben egyházának, a magyar Sionnak öröül választá. Gyászba borult a magyar

TÁRCSA.

Salve Mare.

Grignano, jul. 26.

Triesztől hajón egy félóránira van a szerencsétlenül járt Maximilián mexikói császár kastélya. Vakító fehérén nyulik be az örökgye tengerbe, mely alapszikláját ősidők óta ostromolja messze hallatszó háborgással.

A normann kastély körül gyönyörű park diszeskedik óriási ciprusokkal, utjai mellett nyíló olaend-rekkel, sugár pálmákkal, melyek közt nesztelenül jár-kél az őrszem, a k. u. k. Infanterie-Regiment egy-egy katonája.

Egy kis veporetto szállítja a látogatókat Triesztből, amolyan kicsiny, rozoga jószág, mely megérzi a csekély hullámozást is, melylyel mindig bőven szolgál az inquietus Adria, elkezdí szeszélyes táncát s nem hagyja abba, míg ki nem köt.

Látogató úgy látszik, mindig van, lega-

lább így nyáron. A társalgás olasz, s csak itt ott hallatszík ki e dallamos nyelvből a német nyelv unalmas egyhangúsága. Alig marad el a kikötő, két olasz muzsikus áll ki arra a kis térre, mely még a fedélzeten megmaradt s aztán rákezdnek a hátam megett valami bécsi keringőre.

Szeretnék a botommal hátracapni. Még itt is üldözi az embert ez az émelegős muzsika! De a második szám már mily édes! Hamisítatlan olasz barcalore, tele érzéssel, végtelen szenvedélyvel. Már hárman vannak, szép iskolázott női hang viszi az édes melódiát, melynek végső akkordjait férfi hangok viszhangoztatják.

Amint meg tudom érteni, a tengert dicőitik. A tengert, mely enyhet nyujt, mely tele ezer veszedelemmel, erős férfi szívnek valókkal, a tengert, melyen hajók járnak-kelnek szélben-viharban, de a mely mégis visszahozza azt, akit epedve várnak.

Salve Mare! most látom szépségedet. Előttöm terülsz el a végtelenbe szép haragos-

kék palástoddal, melynek fodrain táncol a vakító napsugár s mely tele van szöve a vizeseppek ragyogó szivárványával. Ajkamon érzem a vízpára kellemes savát, arcomon a zefir bársonypuha légységét, mely hűsít, mint a ciprus árnyéka.

A rozoga veporetto végre is annyi hánykodás után kiköt. Nosza, bejárjuk Miramarret, a tündérkastélyt. Szép parketjén járunk poros cipőkkel, megnézünk mindent, a tragikus császár írószobáját, könyvtárát, szalonjait, tróntermét, hálóját, kis kápolnáját, hol közölte Istenével legtitkosabb vágyait, óhajait s bizony, hogy nem maradt e tündér kis fészekben szerelmetes és szép hitvesével, talán egy kissé nagyravágyó volt.

Itt egy kép, nászutját beszéli el, hogyan indult el Triesztből s este, hogy fogadták Velenzében, a lagunák millió lámpáktól fénylő városában. Emitt az a végzetes pillanat megörökítve, a midőn Mexikó küldöttsége felajánlotta neki a császári koronát. Itt van hitvese, rokonai, jóbarátai, jómeberei arcz-

Könyves vevőknek
 különös
 árkedvezmény.
 NAGY RAKTÁR
 ••• mindenféle •••
 ••• SEGÉDKÖNYVEK
 és
 SZÓTÁRAKBAN. •••

FIGYELEM! **FIGYELEM!**
 Uj bekötéssel ellátott valamint mindenféle papír-, író-, rajz- és festőszerek a lehető legolcsóbban kaphatók
használt tankönyvek **WEISZIZSÁK**

szép és tiszta állapotban, Deák-tér 22. szám. **== SZATMÁR ==** a „Fehér-ház” alatt.
 Egyes művek, valamint egész könyvtárak a legmagasabb árban megvételnek.

44-5-1

katholikus klérus, mert jeleseink egyik legjelesebbikét vesztette el benne, gyászba borultak a hivek ezrei, kik szerető és gondviselő atyjokat siratják. Gyászba borultak a tudomány és művészet csarnokai, mert egy hatalmas fentaró erő dőlt ki Maecenásaik sorából, ki nehéz főpásztori teendői között élete tevékenységeinek jókora részét a nemzeti kulturának szentelte. Valláskülönbőség nélkül gyászba borult maga a nemzet, mert a szellemét tápláló honfiúi szívek tüzének egy hatalmas szikrája lobbant el, mely egy félszázadon át lobogtatta e haza fiainak szívében a lelkesedést s élesztgette a szeretetet az édes anyai föld iránt, amelyen kívül nincsen számunkra hely.

Papi erényeiről felesleges szólanunk, hiszen azok emelték őt fokról-fokra azon magas méltóságig, melyet immár évek hosszú sora óta elfoglalt. Nemes lelke egy bokréta volt, melynek kellemes színvegyülékében megtalálhatók voltak az erények összes virágai. Aki alázatosságot keresett, meglegte benne, aki jótékonyására appellált, nem csalatkozott. Keblének nemes vonásait bearanyozta a mindent átható szeretet, melylyel a gondjaira bízottak boldogságának megalapítását munkálta. Azt a rendkívüli hatalmat, melyet az egyház és a koronás király kezébe letett, arra használta fel, hogy támogassa az ingadozókat, helyes irányba terelje a tévelygőket, felemelje az elnyomottakat, védő szárnyai alá fogadta a gyengéket, istápolta a szűkölködőket.

Hazafiságának erős próbaköve volt a szepesi püspökség, hol ama nemzetiségektől lakott vidéken erős bástyákat emelt a magyarság várának. Fiúk és leányok számára iskolákat, nevelőintézeteket alapított, hogy a serdülő nemzedékbe már korán becsépegethessék a magyar szellemet. Számos óvodát tartott fenn a saját költségén csak azért, hogy erős nemzeti szellemű generációval kedveskedjék a magyar hazának.

Ezt a rendkívüli érdemet elfeledni soha nem szabad. Aranybetűkkel kell azt meg-

örökíteni a história évkönyveiben. Meg is nyilatkozott szépen az elismerés abban a kegyeletben, melylyel az egész nemzet körülvette gyászos ravatalát. Ugy látszik, hogy ez a sok anyagiasságtól mintegy eltorzult kor mégsem egészen érzéketlen nagyjával szemben, kik világitó fáklya gyanánt állanak példájokkal, rendkívüli alkotásaikkal a nemzet fiai előtt, s óriási arányokban emelkednek ki a milliók közül, hogy a törpék feljök tekintsenek, s igyekezzenek nyomdokaikon haladni.

Ilyen volt a főpásztor, kit Isten szíve szerint választott ki magának, kinek áldott emléket méltán fogják kegyelettel őrizni a nemzet évkönyvei.

Az elhunyt főpap életrajzi adatai ezek:

1826. december 4 én született Nyitra-szerdahelyen. Iskoláit Nyitrán kezdte s Tatán, majd Esztergomban és a pozsonyi Emericiánumban és Nagyszombatban folytatta. A theológiát, mint a Pázmáneum növendéke, Bécsben végezte s 1850. szeptember 21-én szentelték pappá az esztergomi egyházmegyében. Működését mint a nagyszombati érseki főnevelőintézet tanulmányi felügyelője s főgimnáziumi tanár kezdte meg. 1853-ban nagyszombati szentszéki jegyző s levéltáros, 1856-ban helynöki titkár, 1884-ben pedig primási irodavezető lett Esztergomban. Simor primás 1870-ben kanonokká, négy év múlva pedig szepesi püspökké nevezte ki.

Tizenhét évesen szepesi püspöksége alatt áldásos volt a Felvidéken a magyarosodás és a közművelődés ügye. Nemes jelleme, papias szelidsége és alázatossága hamarosan népszerűvé tették a papság és hivei körében. Püspöki székének elfoglalása után figyelme nyomban a közoktatásügyre irányult. Egymásután létesítette az iskolákat és a jótékonyági intézeteket. A többi közt Szepesolasziban leányárvaházat, Lőcsén leánynevelő intézetet, és nyolczosztályu felsőbb leányiskolát, Rózsahegyen leánynevelő-intézetet, több községben magyar óvodát létesített. Ezenkívül a fiúk oktatását is buzgóan segí-

tette elő, iskolák alapításával és új tanítói állások szervezésével. A szegény tanulók segítésére rendkívüli sokat áldozott. A szepes-hegyi katolikus tanítóképző-intézetet nagyrészt ő tartotta fenn. A magyarosítás ügyének is buzgó munkása volt s a magyar kormány s a felvidéki országgyűlési képviselők kívánságára elvállalta a Felsőmagyarországi Hazafias Történelmi Közművelődési Egyesület elnökségét. Támogatásban részesítette a Magyar Eötvös-kört és a Szepesvármegyei Történelmi Társulatot.

Mint a művészet lelkes barátja, számtalan nagybecsű műemléket mentett meg az elpusztulástól. Restauráltatta a felvidéki műemlékeket és templomokat, ezek között a poprádi plébánia-templomot, a lőcsei ósrégi Szent Jakab egyház XV. századbeli remek falfestményeit s öt művészi festésű ablakot készíttetett a lőcsei templom számára. Az iglói templom díszítéséhez is hozzájárult a Szent Mihályt és Szent Györgyöt ábrázoló gyönyörű üvegfestményekkel. Új és díszes templomot építtetett Likaván és Tátrafüreden s remekül restauráltatta a szepesi egyházat. A képzőművészetekre is sokat áldozott s teremt is magyar iparművészeti tárgyakkal díszítette fel. Szepeshelyi kastélya valóságos műtár volt.

A magyar tudományosságának is lelkes barátja volt s a többi közt sokat áldozott egy nagyszabású régi egyháztörténelmi vállalat és a „Monumenta Vaticana“ kiadására. A Magyar Tudományos Akadémia dísztermének kifestésére 4000 koronát adott, az Akadémia alapítójának gyarapításához pedig 10,000 koronát adott, amikor az akadémiai igazgatótanács tagjává választották meg. A király sok jótéteményeért a valóságos belső titkos tanácsosi méltósággal, majd a vaskoronarend első osztályával tüntette ki.

Általános meglepődést keltett, mikor 1891-ben kalocsai érsekké lett. Nehezen hagyta ott kedves püspökségét, ahol 17 esztendő alatt annyira megszerették s ahol 200.000 koronánál többet áldozott kulturális,

képei. Mennyi drágaság aztán majd minden teremben. A vezető csak úgy odasugta nekem, hogy az a kis mozaik asztalka, melyet Miksa IX. Prusztól kapott, 250 ezer korona értékű.

Csak ki a szabadba, a kastély minden ablakából hív a végtelen tenger, oly nyomasztó itt a levegő. A nagy hőség okozza talán, vagy olyan hangulat támadt bennem, melyet megmagyarázni nem tudok.

Salve Mare! Csalogat a tenger hős hulláma s már azok, kik nem bírtak ellenállani csábításainak, már benne kéjelegnek.

Ott a fürdő, alig tíz percnyire, a kastélytól. Kevés állandó vendég van, a legtöbb csak kiránduló Triesztből vagy a környékről. De ennek a Grignanonak nagyszerű a hullámverése. Egy kis idő múlva csakugyan a vízben van az egész társaság, férfiak, nők vegyesen s várjuk a pompás hullámokat. Gyorsan jönnek s ugyancsak vigyázni kell, hogy készületlenül ne találják az embert.

Csak egy percre feledkezem meg, elbámulok a messziségbe s ime rám borul váratlanul egy erős hullám, szám, szemem tele vízzel, az egyensúlyt elvesztem és iszom a tenger vízből, melyhez képest a Hunyadi János-keserű víz valósággal nektár lehet.

Végre is meg kell válni a locsogó haboktól, melyek soha nem szűnő kitarással ostromolják a part kinyúló szikláit. Az idő

is telik. Mindjárt itt lesz a vasporetto és meg kell válni ettől a kedves helyről is. Jó lenne itt maradni, de mikor az ember vágyai vezérlik, menni kell.

De ime, mulik az idő a mi gőzöcskünk csak nem jön, pedig az indulás ideje elérkezett.

— Háborog a tenger — beszélnek a vendéglőben, hová a sör aransárga színe esalt, azért késik a gőzöcskünk.

Csakugyan, a tenger hullámai nőnek, hangosabbak lesznek. Egy-egy hatalmas vizár bömbölve csapódik a Mirambol tövéhez és e bömbölésekből élesen kihallatszik a sirály panaszos sikoltozása.

A szél erősebb lesz a tengeren, de a nap bágyasztó sugarai még jobban szurnak. Még jó a késés, legalább a hős fák árnyékában megebédelünk.

Elmulik az ebéd, itt az ozsona ideje is, de a gőzös könnyű füstje sehol sem jelentkezik a sik tengeren. Nyilván nem mert a nyílt tengerre jönni értünk. De azért ebből nem csinál lelkiismeretet. Ha nem jöhet, hát nem jöhet.

A bátrabbak gondolára ülnek, hogy majd azon mennek haza. Kisvártatva visszatérnek ők is, mert a tenger nem ismer tréfát. Utoljára is hármas érc fedje a mellét annak, ki a tenger viharával szembe mer szállni.

Közeledik az este. A ciprusok fekete árnyéka egyre nő. A nap leáldozni készül, vakító sugarait még egyszer szétlőveli a tenger nyugtalan vizén s mintha ő is megizzadt volna a hosszú nyári napon, lassan bukik a kék habok alá, még sokáig usztatva bíbor piros palástját a vizek végtelen birodalmán.

Salve Mare! Most egy pillanatra megváltunk egymástól, míg a vasuton szállásomra térek, reggel teljes pompában látlak ismét, szívom hős illatot s te lágyan ringatva viszel majd a lagunák városa felé barázdás hátadon.

Most még Trieszt bágyasztó melogét türöm s lankadok a sírókó hevében. De azért mily fűgék itt az emberek. A rekkenő hőségben nap-nap után tüntetések vannak az utcán.

— A basso Ausztria, kiáltja minden u'cagyerek s a rendőrség apró tüszurásaival még jobban elmérgesíti a hangulatot.

E város már tipikus olasz város. A politika kétnyelvűvé tette ugyan, de azért csak felszínesen. A félsziget felé sóhajt s csak az alkalomra vár, hogy csatlakozzék.

Miért éljen valaki gyűlölségben, mikor élhetne anélkül is, csak a maga bajával törődve, amiből van bőven a bella Italiában is.

Dr. Bodnár Virgil.

egyházi és jótékonycélokra. Mint érsek is folytatta jótékonyágát és műpártolását. Régebben tevékeny részt vett a közéletben is s mint a főrendiház tagja, többször felszólalt. Az utóbbi években aggsága visszavonultabbá tette életmódját, de egyházi ügyeit mindig fiatalos buzgósággal vezette s a művészet iránt mindig a legnemesebb érdeklődést tanúsította. Egyszerű, szelid modoráért és rendkívüli jószívüségéért papjai és hívei rajongással szerették s igaz részvétellel hullatnak könyvet halálán.

H I R E K.

Személyi hír. Ő nagyméltósága a püspök ur esütörtökön a reggeli vonattal a máramarosi Pável fürdőből haza érkezett. Indulásakor a megyei papságon kívül megjelent a pályaháznál Máramaros vármegye főispánja, ifj. báró *Perényi Zsigmond*, az alispán pedig egészen a vármegye határszéleig, a huszti állomásig kísérte, hol a főpásztor szívélyesen mondott köszönetet a vendéglátásért. — *Lessenyey Ferencz* dr. kanonok szombaton Szliács fürdőből haza érkezett. — *Binder András* dr., tb. kanonok, papneveldei lelkiigazgató Máramaros Szigetről, hol a szünidőnek egy részét töltötte, esütörtökön este haza érkezett.

Főszolgabírói helyettesítés. Vármegyénk főispánja, *Kristóffy József* berencei *Kováts Sándor* nagybányai szolgabíró tiszteletbeli főszolgabírónak nevezte ki és a *Dienes Dezső* elhalálása folytán megüresedett nagybányai főszolgabírói állásra helyettesítette.

Lelkészi kinevezés. *Majláth Gusztáv* gróf, erdélyi püspök *Szmollen Pál* ákosfalvai róm. kath. lelkészt oláhláposbányai lelkésznek nevezte ki.

Hymen. *Jankovics József* dr., munkácsi áll. főgimnáziumi tanár ma vezeti ol-tárhoz *Wallner Albint* Nagyszombatban. — Ifj. hagyárosi *Kendelényi Ferencz* Putka-Helmeczről jegyet váltott *Marschall Zsenike* kisasszonnyal Várpalánkán. — *Kanovich László*, a Népbank könyvelője jegyet váltott *Major József* sarkadkereszturi földbirtokos leányával, *Mariska* kisasszonnyal. — *Garlathy Oszkár* erdészjelölt jegyet váltott néhai *Szabó János* ügyvéd leányával, *Ida* kisasszonnyal *M. Szigeten*. — *Anderkó Arthur* szamosújvári gk. papjelölt jegyet váltott *Lukács László* laczfalusi gör. kath. lelkész leányával, *Veturia* kisasszonnyal.

Mérnöki kinevezés. *Horváth István* nagyváradai mäv. segédmérnök, városunk fia jelenlegi állomáshelyére mérnöknek nevezte ki.

Véglegesített tanári kar. A dalegyesület választmányja a múlt nap tartott ülésében a zeneiskola tanári karát véglegesítette és pedig *Pataki Lajos* igazgatót 600 korona évi fizetéssel és természetben állandó lakással. *Füredi Sándort* 1600 korona, *Benkő Miksát* 1200 korona évi fizetéssel, míg *Szönyi Margit* és *Báron Margit* tanárnők javadalmát az általuk adandó órák után befolyó tandíjak teljes összege képezi. Mindenik tanerőnek az igazgatótanács szabja meg a teendőit.

Gyászhir. Kedves alakja volt városunk társadalmának *Augusztiny János* posta főnök, kit szeretetre méltó lényéért, s azért a keresetlen, őszinte modoráért, mely sajátja volt, mindenki nagyrabecsült. Rukítja párját az az előzékenység, ugyszólván a gyöngédségig menő figyelem, melylyel részéről a nagy közönség találkozott. Pontos hivatalnak, jó hívhivatalfőnök volt. Egész megilletődéssel vesz-

szük azért most a szomorú hirt, hogy *Rákospalotán*, hova nemrég lett áthelyezve, e hó 10 én meghalt. A mélyensújtott család a következő nyászjelentésben tudatja elhunytát: Özv. *Augusztiny Jánosné* szül. *Toldi Rógya* a saját, mint gyermekei *Cornélia*, *Oszkár*, *Béla*, *Ákos*, *Zoltán* és *Etelka*, valamint az összes rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel jelenti a feledhetlen jó férj, drága jó aya és rokon *Augusztiny János* posta és távirda felügyelő folyó évi augusztus hó 10 én d. e. 9 órakor rövid, de súlyos betegség után életének 56 ik évében történt gyászos elhunytát. A drága halott hült tetemei f. év augusztus hó 11-én d. u. 6 órakor léteztet (Rákospalota, Árpád-utca 1 sz. a.) gyászházról a róm. kath. egyház szertartása szerint örök nyugalomra. Az engesztelő szent mise-áldozat f. évi augusztus hó 12-én reggel fél 8 órakor a Magyarok Nagyasszonyának templomában mutattatott be a Mindenhatónak. Rákospalota, 1904. aug. hó 10-én Áldás és béke porai felett!

A keleti kárpátok közgyűlése. A k. k. egyesülete f. hó 14-én tartotta évi rendes közgyűlését, melyen hazai és külföldi vendégek és tagok nagy számban vettek részt. Egy igen nagy lengyel társaság *Galicziából* utazott át városunkba s megszállva a Pannóniában s megtekintve a várost elragadtatással beszélt nagybányai jellegéről és szépségéről. Szatmárról *Dr. Fechtel János* tanár jelent meg a felsőbányai közgyűlésen. Munkácsról *dr. Nuszer Lajos* és fia. A turisták zöme innen indult vasárnap reggel *Szigmeth Károly* elnök és *Hollósy* vasuti igazgató vezetése alatt. Nagybányán a várakozó kocsikra szállt s gyönyörű és regényes erdei uton haladt Felsőre, hol a város háza előtt a fogadó bizottság élén *Farkas Jenő* polgármester üdvözölte szívélyesen e vendégeket. Fél 12-kor vette kezdetét a közgyűlés, melyen Nagybányáról *Stoll Béla* ügyvéd, Felsőbányaváros ura és női közönsége s a turisták nagy számban vettek részt. *Szigmeth* elnök az egyesület alkotásairól és jövő terveiről számolt be. Délben a vendéglői nagy teremben fényes bankett volt, melyen az előkelő magyar, lengyel-porosztársaság, vidám hangulatban vett részt. Az első tósztot *Farkas Jenő* polgármester mondotta a vendégekre. *Farkas Jenő* fáradhatatlan lelkesedéssel dolgozik a város emelésén s neki köszönhető, hogy a város szellemi és anyagi tekintetben a gyors haladás útján óriási lépésekkel tör előre. Legközelebbi terve a vízvezeték kiépítése, melynek létesülése a küszöbön áll. A polgármester toasztja után *Dr. Fechtel János* emelkedett szólásra, s a nemzeti közművelődés fejlesztésére való hatását fejtegetve a turisztikának, lelkes hangon és tapsvihár között éltette *Szigmeth* elnököt. *Stoll Béla* ügyvéd ékesszólással és lelkesedéssel üritette poharát *Dr. Fechtel Jánosra*, kinek tanári érdemeit meleg hangon méltatta. *Münnich Sándor* a lengyel magyar barátságot éltette, *Hacsevszky Kázmér* Stanislauból, nemkülönbén *Stoll Béla* ügyvéd szintén. *Müller János* Boroszlóból a turisztika jelentőségét méltatta stb. Megható volt a lengyel-magyar barátkozás, mely a lengyel himnusz hangjai mellett érzékeny jeleneteket provokált. A társaság hol a magyar, hol a lengyel néphimnusz énekelte s dicsőítette a két nép nemzeti erényeit. Délután a Nyugati árokra tett a társaság kirándulást, 15-én a Bódi-tóhoz és Fekete hegyre, 16-án a Kiszbányai völgybe rándult a társaság.

Nagyérdeme Farkas Jenő polgármesternek e gyűlés fényes sikere. Mindenki feledhetetlen emlékekkel távozott e kedves és remek fekvésű bányavárosból.

Ajándék a muzeumnak. A dalegyesület választmányja elhatározta, hogy összes diadalmi jelvényeit és emléktárgyait leltár mellett megőrzés végett átadja a Köleseykör muzeumának. A rendelkezési és tulajdonjogot azonban magának tartja fenn.

A hercegprimás dr. Zafféry missiójáról. Nagy nehézségekbe ütközött eddig *dr. Zafféry Károly* szalézi pap emberbaráti missiója a *katholikus* magyar gyermekek megmentése érdekében. A 26 magyar ifju cavagliai (Biellese, Italia) papképzőjére segélyt kért a székesvárosi tanácstól (évi 7800 koronát), de alig remélhette e segélyt azon okból, hogy a hatóság, mint olyan *felekezetenküli* — habár még válasz a beadvány érdekében nem érkezett. Azért a *katholikus* egyháziakhoz és világiakhoz is fordult és kérte a *katholikus* sajtó támogatását. Ezt a támogatást azonban azért nem nyerhette meg egészen, mert talán — mint némelyek sajnálkozva emlegették, *dr. Zafféry* nem igazolta magát a *hercegprimás engedélyével*. Most hát ezt is felmutatja. Im: itt az igazolvány: 2701/1904. *Vaszary Kolos Ferencz*, a római szentegyház áldozár Bibornoka stb. stb. Üdv az olvasónak! Alulírott ezennel igazolom, hogy *dr. Zafféry Károly* a Don Bosco-féle szalézi társaság tagja, áldozópap, elüljáróinak engedélyével Magyarországon adományokat gyűjt Cavagliában Turin közelében *szt. István* magyar királyról nevezett és *kizárólag magyarok* részére felállított szalézi kollegium felsegélyezésére, melynek rendeltetése a szalézi társaság magyar tagjainak nevelése, s ezeknek segítségével Don Bosco társaságának hazánkban való meghonosítása azon célból, hogy a felügyelet nélküli ifjuság különösen nagyobb városokban vasár- és ünnepnapokon összegyűjtessék, a romlástól megóvassék, s valláserkölcsei nevelés által a társadalomnak megmentessék. Esztergomban, 1904. július 30. *Boltizár József* püspök, általános érseki helynök. Ezek után *dr. Zafféry* biztosan reméli, hogy ezentul sem elvi szempontból, sem a hazafiság, sem az egyéni megbízhatóság szempontjából nem fog nehézségbe ütközni missiója, hanem minden aggály nélkül és minden habozás nélkül támogatni fogja őt a *kath. papság*, a *kath. sajtó*, a *kath. világiak* abban a nagy műben, melynek a magyar nemzet jövőjére kiható horderejét kétségbe vonni nem lehet, és amelyből a hajlott koru — 64 éves — *Zafférynek* csak a fáradtság jutott ki. Adományok küldhetők akár, Cavagliába (Biellese, Italia) akár *dr. Zafféry Károly* címére IV. Borz-ut 1.

Egyházi zene. Nagy-Boldogasszony ünnepén a Kálvária-templomban ünnepélyes nagymise volt, melyet diszes segédlettel *Fásztusz* E ek főgymn. tanár mondott. A chóruson a székesegyházi énekesek énekeltek *Haller M.* kiválóan szép miséjét. Betétül *Monnik E.* énekelte *Schiffels* I. „Propter veritatem” kezdetű sólját, míg offertoriumra *Nitsch Józsefné*, *Papp Gizella* és *Szabó Anna* urhölgyek duettben adták elő *Wittberger A.* „Assumpta est” kezdetű kettősét. 9 órakor, a káptalani nagymisén a zárdában, ugyanezek a dolgok kerültek előadásra. *Sz. István* király ünnepén szintén a székesegyházi chórusról fog *Nitsch József* karnagy vezetése alatt énekelni, a kálvárián reggel 7 órnkor.

Lefőzte Szatmárt. Felsőbánya város vízvezetékét épít. A viztartó négyszázezer

litert lesz képes befogadni. A vízmennyiséget bőven szolgáltatják a közeli források, melyek közül csak egy ily nagy szárazságban is több mint háromszázezer liter vizet ad naponként. A vezeték a legmodernebb szerkezetű lesz és a városnak mindössze 50 ezer koronájába kerül. *Farkas Jenő* polgármesteré az érdem, hogy ez a szép alkotás, melyről maga a vállalkozó cég tulajdonosa azt mondja, hogy eszményi vízvezeték lesz, létesülni fog. Felsőbánya mindenesetre nagyot produkál, szégyelhetjük magunkat mellette, akik még mindig csak a tervezgetés stádiumában vagyunk, s fogalmunk sincs róla, hogy az ige mikor fog testet öltetni.

Nagy tűz volt tegnapelőtt Madarászton Délután $\frac{1}{2}$ 4 órakor tört ki és az erős szélben gyorsan terjedt tova. A lakosság a vízhiány miatt tehetetlenül állott a vészes elemmel szemben. Hatvan lakóház, mintegy száz melléképület, a már betakarított termés esett martalékaul a lángoknak. Leégett a gör. kath. parochia és az iskola, a templom is meggyuladt, de azt sikerült megmenteni. A kár több mint 200,000 koronára rug. Látva az óriási veszedelmet, városunkból segítségre mentek a tűzoltók, akiknek irányítása és nehéz munkája után sikerült megfékezni a rettentő módon dühöngő elemet. A madarásziak szerencsétlenségök közepett is nagy hálával vannak irántunk. — Mikolában szintén tűzpisztított tegnapelőtt. *Kölcsy Antal* nagybirtokosnak égett le lakóháza melléképületeivel együtt. — Nagy-Somkúton is tűz volt tegnapelőtt $\frac{1}{2}$ 11 órakor délelőtt. Magy-Boldogasszony napja lévén, épen templomban volt a nép, mikor megkondult a vészharang. Óriási pánik keletkezett, mindenki igyekezett ki a szobadba és tódult a veszély színhelyére. Egy ház égett le melléképületével együtt. A teljes szélesendnek és az épületeket körülvevő fáknak köszönhető, hogy tovább nem terjedt a tűz, mivel vízhiány volt, s az egész utca könnyen leéghetett volna. A tüzet csak 12 órakor sikerült lokalizálni. A mult héten a beregmezei Bilkén, a gör. kath. templom közelében vigyázatlanságból tűz keletkezett, mely a nagy szárazságban három egymás mellé épített szatócs üzletet semisített meg — A kár meghaladja a 40000 koronát, de nagyrésze a biztosításból megtérül. — Ilonczán Schlessiger Bernát istállója és szekérszine, — Csikós-Gorondon a grófi bérlőknek mintegy 24000 kor. értékű takarmánya lett a tűz martaléka, — Nagymuzsaly község határában a Barta Ödön orsz. gyűlési képviselő tulajdonát tevő tanyán eddig ismeretlen okból tűz keletkezett s ez alkalommal a lángok martaléka lett: Barta Ödönnek két dohánypajtája 4600 kor. értékben, Steinberger Áron bérlőnek 2300 kor. értékű gazdasági felszerelése, Titus Sándor és Vincse Gedeon dohánykertészeknek 200 kor. értékű ruhaneműje. A kár azonban megtérül, mert az elégett tárgyak, a ruhaneműeken kívül, biztosítva voltak. — Barkaszón Hadar Ignác barkaszói lakos udvarán az elesévelt zabszalma, mintegy 4 szekényi, valószínűség szerint gyermekek gondatlansága folytán meggyult. A nagy szárazság miatt a tűz hamar átkapott a Hadar Pál és Albert szomszédok kerthelyiségében mult év óta kazalba rakott buzaszalmába. A szerencsétlenség mellett az volt a nagy szerencse, hogy a falu népe az ugyanezen napon és órákra kitűzött lelkesválasztás miatt a faluban tartózkodott és korlátozható volt a tűz tovafejlődésében még azért is,

mert az elégett szalma a gyümölcsös közelében volt és a szél ezek irányában verdeste a lángokat. A. Hraboniczán a régi iskola, a szomszédos épülettel s mindkét állal egyetemben a tűz martaléka lett. A tűz gyermekek vigyázatlansága folytán keletkezett. A kár legnagyobb része megtérül, mert a házak biztosítva voltak. Egy drb tehén szintén beleégett.

Nevető világ. E czim alatt fogja közrebocsátani szeptember közepén *Vagányi Kálmán* felsőbányai róm. kath. főtanító 30 éves felsőbányai tanítói működése alkalmából adomagyűjteményét, mely 3000 és néhány magyaros adomát fog tartalmazni. Mintegy 10 ivnyi nyolezadrét alakú terjedelemben jelenik meg, az ára fűzve 2 korona, csinos vászokötésben 2 kor. 50 fillér lesz. Felhívásában főleg a papsághoz és tanítótársaihoz fordul, hogy pártfogolják és terjeszszék a munkáját. Minél előbb kéri megtenni a megrendeléseket, hogy a kiadandó példányok száma iránt tájékozódják. Ajánljuk tisztelt olvasóink szives figyelmébe.

A Szamosba fult. Pénteken délután Klein Márton vágóhídi szolga 11 éves Hilku nevű fia több pajtásával a Szamosba ment fürödni. De amint a Vágóhid közelében begrott a vízbe, noha a fiu uszni tudott, mégis elsodorta az ár, mire kihuzták, már meg volt halva.

Táncmulatság. Szépen sikerült nyári mulatság folyt le a mult vasárnap este az iparos Othonban, ahol jelentékeny számú közönség volt együtt, s az ifjuság vígan járta a honvédszenekar és a Dandás Jóska cigányzenéje mellett. Jó kedvben nem volt hiány. A rendezőség ügyességét dicséri, hogy alig lehetett látni leányt, aki csak pár pillanatig is ült volna. Azt hisszük, a bevételből a jótékonycézra is marad.

Áruraktár megnyitás. A szatmárvármegyei takarékpénztár részvénytársaság Szatmáron az államvasuti állomás mellett ujonnan épült „Termény és Áruraktár“ telepét e hó 20-án d. e. 10 órakor adja át a közforgalomnak, ugyanakkor az érdeklődőknek a „Termény és Áruraktár“ épületét bemutatja.

Uj postaügynökség. Sima községben Sima (Szatmárvármegye) elnevezéssel e hó 21-én a postaügynökségekre meghatározott teljes működési körrel postaügynökség lép életbe. A postaügynökség postai összekötését a Szatmár Németi és Csenger közt naponként közlekedő kocsiküldönczjáráttal kapja. A postaügynökség kézbesítési kerületébe Sima község, Kisgéc és Simai nagytág majorok osztattak be. Ezen helyek utolsó postája Szatmár-Németi 2 sz. postahivatal. A postaügynökség ellenőrző postahivatala Szatmár-Németi 2.

Felfüggesztett munkaszünet. Mint-hogy szent István király napja szombatra esik, két egymásután következő napon kellett volna munkaszünetnek lenni. A kereskedelmi miniszter azért megengedte, hogy az István király napját követő vasárnapon a halasztást nem tűrő ipari munkák reggeli 6 órától déli 12 óráig, este pedig 6 órától kezdve akadálytalanul legyenek végezhetőek.

Meghívó. A mezőpetri-i tanuló ifjuság e hó 21-én a de la salle szt. János ifjusági Egyletben, a szent János kápolna javára színelőadással egybekötött jótékonycézlu zártkörű táncvizsgalmat rendez, melyre a t. közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Bslépjődij személyenkint 1 k 20 fillér. Kezde este 7 órakor. Felűlfizetéseket a nemes

cézra köszönettel fogadunk s hirlapilag nyugtázni fogunk. Jó zenéről, ételekről és italokról gondoskodva van. Szinre kerül: A stigneczek. Színmű 4 felvonásban. Irta: Bodnár Gáspár. Személyek: Vonház József III. éves tanító j. Haller Annuska, Vonház Juliska. Czumbel Jakab tanító, Pfeiffer Jakab IV. éves tanító j. Czumbel István gymn. V. o. t., Czumbel Antal iparos, Vonház Katicza, Móhrent Rózsika, Hragyel Dezső iparos, Rimili Antal gymn. VII. o. t., Bart Rezső gymn. IV. o. t., Stocz István III. éves tanító j. Herinder Mihály gymn. IV. o. t., Temfli Alajos gymn. VII. o. t., Tempfli Ferencz, Heringer Antal.

Észrevétel. Párisban egy fanatikus ember a vele szembe jövő pap elé állva így szólott:

— Pap, gyűlöllek!

— Én pedig sajnállok és szeretlek, te szerencsétlen ember. Nem sok idő telt, hogy ez a szegény, fanatikus ember annak a pap önfeláldozásának köszönhette életét. Ily tapasztalatokkal bőven ellátva tesszük meg észrevételünket azon kirohanásra, amivel lapunkat a szociáldemokrata-párt vezetősége csaknem statárium elé állította. Hát nyugodtan kijelenthetjük, hogy azt a cikket nem kellett sem X-nek, sem Y-nek megírnia. Azt *adatként* kapjuk a vizsgálat folyama alatt, mikor az volt a cél, hogy a gyujtogatással gyanusított suhanc *alibijével* tisztában legyen a rendőrség. Semmi vonatkozás nincs tehát a gyujtogatás és az említett összejövétel közt. Mi sohasem tettünk és teszünk felelőssé tetteletet, osztályt, vagy pártot egyesek tetteiért. Az ilyen vonatkozást csak a *rossz akarat a kötekedni való vágyás* fedezhet fel abban a közleményben, ahol nyílt kifejezésére található az olvasó annak, hogy itt körülbelül *piromániáról* van szó. Ami pedig annak a piszkos iratnak tartalmát illeti, arról minden tisztességes ember, sőt a közvélemény már is nyilatkozott. A népgyűlésekre való *hivalkodást, pedig ajánljuk a főkapitány, illetőleg a belügyminiszter becses figyelmébe.*

Ég az ecsedi lóp. Ez a hír járta be a fővárosi lapokat s visszaemlékezve a tavalyi veszedelemre, oly rémesen hangzott ez a jelentés, mert mindenki hasonló katasztrófára gondolt. Hála Istennek, ez a hír ebben a formában nem felel meg a valóságnak. Az ecsedi lópnek egy kis része már husvét óta folytonosan ég, de semmi komoly veszéllyel nem fenyeget.

Czirkusz. A Schmidt-féle műlovarda a napokban városunkba érkezett s a közönség élénk érdeklődése mellett tartja esténként előadásait. A jónévű társulat megérdemli az érdeklődést, mert a műsor változatos s a közönség sok érdekes és szép mutatványban gyönyörködhetik. A kik estéjüket élvezetesen akarják tölteni, menjenek el a czirkuszba, ha megtekintik az érdekfeszítő mutatványokat, aligha fognak csalódottan menni haza.

Villámcsapás. E hó 12-én d. u. fél 4 órakor Apában az eső megeredvén, villám ütött le *Kerekes László* nagybirtokos csúfje melletti kerítésbe, amely egyszerre lángborult, de a csúfben dolgozó emberek hamar elfojtották a tüzet, úgy, hogy a gyorsan előhuzott vízi fecskendőre szükség nem volt.

Beiratások a színművészeti akadémián. Az országos m. kir. színművészeti akadémián a beiratások az előkészítő osztályba szeptemper hó 10., 11., 12-ikén, az akadémia I. és II. osztályába pedig szeptemper hó 13 án tartatnak meg d. u. 3 órától kezdve. Az országos m. kir. színművészeti

akadémiába való felvételhez megkívántatnak: a) Szinpadias, csinos alak. b) Tiszta kiejtésű, csengő hang. c) Kifejlett testi alkotás mellett (melyről az intézeti orvos ad véleményét) legalább 18 éves kor a férfiaknál, legalább 16 éves kor a leányoknál, mi hiteles okirattal bizonyítandó. d) Annyi műveltség és iskolai képzettségről való bizonyítvány, amennyit e korban minden művelt ifjútól megvárhatni, különösen a magyar nyelv tan alapos ismerete. e) Szülői vagy gyámi megegyezés. A mely jelentkezővel ezek nem személyesen jelennek meg, megegyezéseket hiteles iratban tartozik az illető felmutatni. f) A jelentkező növendék csupán a valóságos és törvényes családi nevén irathatja be magát. g) Jó magaviseletről szóló erkölcsi bizonyítvány, mely vagy iskolai bizonyítvánnyal, vagy hatóságilag, vagy ismert egyének aláírásával mulha atlanul igazolandó. h) Minden újonnan jelentkező az előkészítő osztályba csak próbaidőre vétetik fel; ennek leteltével újabb vizsgálatnak vetetik alá. A főlvetel tehát nem végleges, a letelt próbaidő után a tehetségtelen vagy hanyag növendék elbocsátatik. i) A belépő új növendék 2 korona beiratási díjat s 10 korona felvételi díjat, valamenyi növendék pedig 2 korona beiratási díjat, azonkívül 60 korona tandíjat tartozik 2 részben u. m. 30 koronát a felvételnél és 30 koronát február 1-én előre fizetni. j) Minden főlvetett növendék tartozik szülőivel, vagy gyámjával együtt az eléjük terjesztendő kötelezvényt aláírni. Bővebb értesítést az intézet igazgatósága (Kerepesi-ut 1. sz. III. em.) készségeggel ad.

Táncmulatság. Az óvári-i gyógyfürdőben augusztus 28-án délután 4 órakor tombolával, tűzijátékkal egybekötött jótékony célú táncmulatság rendeztetik. Belépti-díj személyjegy 2 kor. Családjegy 5 korona.

Betörés. F. hó 12-ike és 13-ika közötti éjjelen ismeretlen egyének feltörték Szinerváralján a Mandel Mózes boltját és abból az asztalfiókot kevés aprópénzzel és több irással ellopják. A fiókot 13-ikán hajnalban megtalálták a Papolezy László tagjában a vasuti töltésen. A pénz hiányzott az asztalfióból, az irásokat pedig egy elzalogosított marhalevel kivételével megégették a tolvajok.

Lótenyésztési-jutalomdíjosztás lesz szeptember hó 8-án d. e. 9 órakor, mely Máté-Szalkán a vásártéren fog megtartatni. A következő államdíjak lesznek kitűzve: I. Siferült, ez évben ellett esikóval bemutatott anyakanczák számára, melyek jól ápolt, egészséges és erőteljes állapotban vannak, öröklő hibáktól mentek s jó tenyészkaneczák kellékével bírnak: Első díj 80 korona. Második díj 60 korona. Harmadik díj 40 korona. Negyedik díj 20 korona. Ötödik díj 18 korona. Hatodik díj 16 korona. Hetedik díj 14 korona. Nyolcadik díj 12 korona. Négy éves, egészséges, jól táplált és ápolt, öröklő hibáktól ment kaneczások számára, melyeket a tulajdonos gazda maga nevelt és állami, vagy fedeztetési igazolvánnyal bírómén által a folyó évben fedezett és 3 éves kaneczások számára, melyek kitűnő tenyészképességet ígérnek: Négy évesnek első díj 50 korona. Négy évesnek második díj 40 korona. Három évesnek harmadik díj 30 korona. Három évesnek negyedik díj 10 korona. Három évesnek ötödik díj 10 korona. Pályázhat minden szatmárvármegyei tenyésztő. Megjegyeztetik azonban, hogy pénzjutalomban csak földműves tenyésztők (kiszgazdák) részesülhetnek. A pályázatokból csak angol telivér lovak

vannak kizárva. A bemutatott lovak megbírása, valamint az odaitélt díjak kiosztása is egy, e végre alakult vegyes szakbizottság által azonnal a helyszínén fog eszközöltetni. Hogy a díjosztó-bizottság kellő időben megtudhassa valamennyi pályázó ottlétét, köteles minden pályázó a kijelölt nap reggelén Máté Szalkán a rendőrkapitányi hivatalnál jelentkezni, hol további utasítást nyerend. Nagy László, alispán. Sváiczor Gábor vármegyei lótenyésztési bizottsági elnök.

A csendőrség és a tűzoltás. A nagy tűzveszedelmek alkalmából a honvédelmi miniszter a csendőrpáncsnoksághoz rendeletet intézett, a melyben meghagyja, hogy olyan városokban és helyeken, ahol tűzoltó van, a csendőrök hetenkint két órában tanulják meg a tűzoltást és életmentést. Vidéken előforduló tüzeknél sok esetben vezető szerep jut a csendőrségnek és így igen fontos, hogy a csendőrök a tűzoltásban is bizonyos szakképzettséget sajátítsanak el. A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség elnöksége a csendőrök ily irányú kiképzésre már két esztendő előtt felhívta a honvédelmi ministerium figyelmét.

Elveszett arany függő. Berger Henrikné nyiregyházi lakos városunkban elvesztett egy arany függőt, melyben két darab briliáns kő volt. Értéke 500 korona. A főkapitány felhívja a megtalálót, hogy hivatalához szolgáltatassa be.

Neuschloss Testvérek bankbizományosok irodájukat Deák-tér 7. számú ház emeletére helyezték át.

Felülfizetések. Fényen e hó 7-én tartott táncmulatság alkalmával felülfizettek: Moldován Endre 11 k., dr. Brém János, Nagy Pál, Szelinevics Géza 10—10 kor., dr. Jékel László, Timár Péter, Gyurovits Gyula, Janiczky Albert, Weinberger Benecz 5—5 kor., dr. Czukor Lajos 4 k., Sóvári János 3 k., Dr. Váczi Lajos, Részler Simon, Heine Pál, Veisz Lajos, Suszterics Ferencz, Monyák Károly, Kovács Lajos, Szabó D. zszó, Kovács György dr. Jordán Károly, N. N. 2—2 kor., Srek Károly, Nock Ferencz, Horn Pál, Tóth László, Nokk János, Marosi Győző, Irsik Ferencz, Feeser József, Ónucz János, Boriszlavszky László, Betuker Tivadar 1—1 kor., Vilmos Endre 40 fillér. Mindannyian fogadják a rendezőbizottság hálás köszönetét.

Vizbefultak. A mult nap a Szamos folyóban furdott Ratyis László és Olih Péter szinerváraljai lakosoknak két gyermeke és pedig az előbbinek Mária nevű 7 éves, utóbbinak György nevű 9 éves gyermeke. A gyermekek a csekély vízben átgázoltak a Szamosnak remetemezői oldalára, de amikor visszatérőbe voltak, a folyó árja őket elragadta, örvénybe kerültek, amelyből már élve kiszabadulni nem tudtak és mindketten a hullámokban letek halálukat. Ratyis Mária hulláját aznap, Oláh Györgyét pedig csak másnap találták meg övéik.

Sertés zárlat. Heinrich Viktor tanyáján fellépett a sertésvész. Ennek következtében a főkapitány a városbeli sertés állományt határozat alá helyezte. A nem fertőzött udvarokról helybe irányítva a sertések eladhatók ugyan, de vásárra vagy heti vásárra hajtani nem lehet.

Aki koporsójáról gondoskodik. A mult nap egy izgatottnak látszó fiatalember állított be Weinberger Izrael ungvári butoraktárába, s koporsók után kérdezősködött. A tulajdonos elvezette az ifjút a koporsók közé, ahol egyet valamint a szemfedőt s

egyéb kellékeket kiválasztva, megvásárolta. Az alku megtörténte után az ifju Weinbergertől az iránt kérdezősködött, hogy egy halottnak Pátróhára való vasuti szállítása mennyibe kerül? Mikor a felvilágosítást megnyerve látta, hogy ahhoz alispáni engedély is kell, kifizette a koporsó árát, a sirkeresztre pedig „Szirmay István“ nevet festve, arra kérte Weinbergert, hogy a koporsót s egyéb tárgyakat sürgősen gyorsárúképp adja fel szintén Szirmay István czimén Pátróha vasuti állomásra. Weinberger ugyis tett. Feladta a vasutra a koporsót, a szemfedőt, a fejpárnát és sirkeresztre, mely még az nap az ifjuval együtt megérkezett nemcsak Pátróhára, de onnét szekeren Thass szabolesmegyei községbe, az ifju szülőföldjére, ahol az ifju édesanyja lakik. Mikor a halotti butorazzal esti 9 óra tájban megérkezett édesanyja házához, bezörgetett hozzá. Ajónyításra azonban nem várt, hanem mielőbb még édesanyja ölelő karjai közzé szoríthatta volna őt, főbe lötte magát. Az ajtót nyitó édesanya már csak a holttestre talált. Rémülete annál nagyobb volt, mert ott találta fia holtteste mellett a koporsót is, mit Ungvárról hozott magával, amiben azután el is temették.

A tanév közeledtével minden szülő és tanuló aggodalommal tölt el a tankönyvek beszerzése. Felhívjuk tehát a n. é. közönség b. figyelmét Weisz Izsák antiquár-könyvkereskedésére, hol mindenféle tankönyvek használt állapotban igen kedvezményes árban szerzethetők be.

Megfürdetett cigánycsapat. Mulatságos esetnek voltak tanui Szarvason a község lakosai. Az ottani főszolgabirónak, Wieland Sándornak sok kellemetlenséget okoztak már a vándorcigányok, akik különös előszeretettel tanyáztak Békésvármegye területén, de különösen a szarvasi határban. A járásbeli csendőrség majd mindennap fogott és kísért be a szolgabirósághoz ilyen esavargó cigányokat, akiket illetőségi helyükre kellett volna toloncolni, de az illetőségi hely megállapítása sokszor hetekig is eltartott s addig a szolgabiróságnál fogva tartott cigányok sok bajt okoztak. A főszolgabiró, hogy a további kellemetlenségnek elejét vegye, radikális intézkedésre határozta el magát. Pár nappal ezelőtt a szarvasi csendőrség egy 38 főből állott cigánycsapatot kísért be Wieland főszolgabiró elébe. A bekisért cigányok letelepedtek a szolgabiróság udvarán és várták a kihallgatásukat. A csendőrök elszedték az irásaikat, átadták a főszolgabirónak, aki rögtön meggyőződött arról, hogy ezt a csapatot ez idén már kétszer toloncoltatta el a járásból, és mégis visszatértek. Hamarosan megizentette az összes szarvasi borbélymestereknek, hogy ki-ki küldjön egy-egy segédet a hivatalba. Amint a borbélylegények megérkeztek, elővették a cigányokat és férfit, nőt és gyermekeket egyaránt lenyirták és megberetválták. A mütetnek sok nézője volt, mert a kopasztás alá került cigányok iszonyu orditást vittek véghez. Mikor pedig a borbélylegények befejezték a munkájukat, a csendőrök közrefogták a cigányokat és lekisérték a Körösre, hol már akkor várták őket a szolgabiró által kirendelt emberek, akik egy-egy suruló-kefével a kezükben alaposan megfürdették a cigányokat. Amikor pedig ez is megtörtént, visszakisérték őket a szolgabiróság udvarára, ahol a községi és járási orvosok valamennyit beojtották himlő ellen. Mikor aztán mindezen mütéten keresztül estek, ab-

beli félelmükben, hogy még egyéb kura is következhetik, térdén állva tettek fogadalmat a főszolgabíró előtt, hogy nemcsak ők fogják elkerülni Békésvármegyét, de még az unokáiknak is meghagyják, hogy erre ne járjanak. A fogadalom letétele után valamennyit kitolonczolták a határból. A főszolgabíró pedig meg van győződve arról, hogy egyhamar nem lesz dolga a cigányokkal.

A régi magyar konyháról. Idősb Szinnyi József kedves emlékezéseiben írja a következő érdekes adatokat e régi komáromi konyháról: A komáromi konyha, bő megfigyelésem után mondhatom, első volt az országban; mert bizony a szomszédok a jó barátságban élő családok és kávénénikék a konyhaművészet titkait közölték egymással és mi abban jó volt, követték is. A gyurott tészta ételeknél ludzsirt használtak; a turó sem volt a mostani a lágy turó, előbb zacskókba tették és téglával lenyomatott falemezek közt a napon szárították, azután reszelték és a tészta tejjel leöntötték. Hires még most is Komáromban a molnársusza. A szárnyast, nyulat szalonával spékelték és sütötték nyárson, amit én is gyakran forgattam. Híresek voltak a komáromi ludölő asszonyok is, kik nagy májra tömték vagy hizlalták a ludakat, aztán kis teknőben hozták a májat a házhoz, egy ily ludmáj megsütve, ropogós héjjal egész tállal volt és pecsenye gyanánt szolgált, jóllakott vele a család, el se tudta fogyasztani. A kolbász, hurka disznóléskor a háznál készült. Van a komáromi konyhának néhány specialitása is, ilyen a dödölle, turóval vagy mákkal, csak hogy ezt csak Komáromban az ottani lisztből tudják jól készíteni, tanúsítja az is, hogy néném (Beőthyné) csak az onnét hozott lisztből tudott jó dödöllét főzni; ez aztán, mikor egyenként a táliba rakták, reszketett a finomságtól. Felső Csallóközben ettem ugyan ahhoz hasonló eledelt, amit ganczinak neveztek, de ez még sem volt komáromi dödölle. A másik étel a kötés (csirázott buzalisztból és tepsiben megsütött pépszerű étel, ropogós széllel), ezt csak komáromi ember tudja élvezni. A kötés bőjti eledel és valószínűleg a rác (görög-keleti vallású) kereskedők hozhatták azt Komáromba, mert Magyarország déli részén a szerbeknél most is létezik. A komáromi halászlé pedig éppen felülmulhatatlan, talán még a szegedi hasonlítható hozzá, másutt visszaélnék a nevével; ettem én halászlét, amelyben ponty, harsa, kecsge nem is volt. Ki ismeri még az cezetes, mézes lencselevest? Pedig ez is jó étel. A szegényebb polgárság körében is meg voltak ezen ételnemek; mikor egyszer iskolába menet beszóltam a gombai soron Varga Józsi barátomhoz, kinek atyja eszmadia volt és ekkor jött haza a heti vásárról, éppen ebédnél ültek és mézes mázos dödöllét ettek, megkináltak; én bizony ettem belőle. A cigánypecsenyét pedig nemcsak a vásárokon sütötték tiz lazikonyhában, de mindennap a piacon is árulták, sőt sütötték azt a koresmák ajtaja mellett is. Mikor aztán a garasos fehér cipőt ketté szelte a szegény ember és a lazikonyhán cigánypecsenyére vágakozott, cipőjába tette azt, ha keveslette is, ott maradt a zsirja. A mindent nivelláló civilizáció azonban megsemmisítette a patriarkális életet, tönkre tette a magyar konyhát és élünk a francziák által megszabott ételek szerint.

Gyakorlott vasalónőt állandó alkalmazásra azonnal elfogad

Hájtájer Pál
kelmefestő és vegyítisztító.

9495. szám.
1904. tkvi.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNYI KIVONAT.

A Szatmár-németi kir. trvszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy lugatlan és jelzalog forgalmi intézet budapesti czég képviseletében **Gurré Ferencz** budapesti lakos végrehajtónak **Váradi Gusztáv** (nős volt Váradi Erzsébettel, garbolezi lakos) végrehajtást szenvedő ellen 50 kor. 55 fillér tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a szatmár-németi kir. tszék (a szatmár-németi kir. járásbíróság) területén lévő Garbolez község határában fekvő a garbolezi 34 sz. telekjegyzőkönyvben A I.1—17 rend 192—2. 245—2. 375—2. 376—2. 377—2. 490—1. 491—2. 492—2. 493—2. 572—2. 611—2. 612—2. 717—2. 718—2. 719—2. 720—2. 721—2. hrsz. a. felvett ingatlanokra 1225 k-ban az ugyanezen betétben A III. 1—3 rend. 139. 140. 141. hrsz. alatt felvett ingatlanokra 448 koronában és ugyanezen betétben A + 1 rend. 98½ hrsz. alatt foglalt ingatlanra 105 koronában, ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az **1904. évi október hó 13-ik napján délelőtt 10 óra-kor** Garbolez község házában a megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok bocsárának 5%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnal előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szatmáron, 1904. évi június hó 27. napján a kir. trvszék, mint tkvi hatóság.

Jeney
kir. tszéki albiró.

Egy 2—3 gimnáziumot végzett
jó családból való ifju

tanulóul

felvétetik

a „Pázmány-sajtó” könyvnyomdában.

— A —

COLOSSEUM VÉRTANUI

Képek a római amphitheatrum történetéből.

— Irta: —

Tiszt. O' Reilly A J.

apostoli hittérítő St. Maryban, a Fokföldön. ***

— Fordította: —

Matyeczko Theodor.

— Ara 2 korona 40 fillér. —

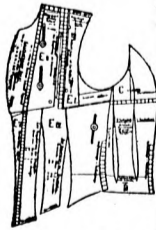
— Kapható: —

A „Pázmány-sajtó”-ban.

A hölgyvilág részére!

Minden t. hölgy saját maga minden divat szerint, fáradság nélkül készítheti ruháját a **GUSCHELBAUER ANTAL féle**

Szabályozható Női Derék Szabászati Készülék

Gyári jegy.

segélyével, *anélkül*, hogy a *szabászati rajzot megtanulta volna*. Eme készülék minden testalkat részére szabályozható. — *Akadémián vizsgáztam. Számos elismerő levelet kaptam minden országból.* Minden államban törvényileg védve és *szabadalmazva*.

Egy készülék ára 3 korona utánvét mellett

Guschelbauer Antal Sopron.

Magyarzatok ingyen lesznek küldve.

23—52—19

Képviselők minden helyiségben kerestetnek.

és szájviz.

Fogorvosi műtermemet

(Hám-János-utca 1. sz. a színház mellett) újra rendezve, készítik: egyes fogakat, teljes fogsorokat kaucsuk és arany foglalványon.

!!! Kivánatra szájpád nélkül !!!

Porcellán, arany, platin és cement tömést,

arany fogkoronákat.

Foghuzás a legujabban feltalált szerekkel teljesen fájdalom nélkül.
Rendelek d. e. 8 órától d. u. 5-ig.

Albisi **Bakcsy Domokos**,
orvos-fogorvos.

3-52-23

és szájviz.

Kerestetik megvételre

Gazdasági és Iparbanki

= részvény, =

10-30 darabig,

a legmagasabb napi áron.

Czím megtudható a kiadóhivatalban

PÉNZ!

4°/_o-os

törlesztéses kölcsönt

nyújtunk 10-65 évre budapesti és külföldi elsőrangú pénztintéztől, az ingatlan 3/4-ed értékéig, gyorsan, utólagos díjazással.

kölcsönt nem záloglevelekben, hanem készpénzben is folyósítjuk, melyet a tulajdonos egyszerre vagy részletekben bármikor visszafizethet, de a pénztintézet nem mondhat fel. Legjobb alkalom a súlyos váltó, vagy már meglévő drága törlesztéses kölcsönök átváltoztatására (convertálására).

A kölcsön bekebelezése illetékmentes.

A kölcsöniratok beküldése a tulajdonosra kötelezettséget nem ró, ellenben, ha az ügyet elvállaljuk, a sikert biztosítjuk. **Mielőtt convertál, saját érdekében tegyen kérdést hozzánk, készséggel adunk felvilágosítást díjmentesen.**

Telefon-szám 16.

Válaszbélyeg melléklendő.

Neuschlosz Testvérek

törvényszékiileg bejegyzett cég, bankbizományosok

Szatmár.

40—

Czímkártyák

Gyászlapok

Szállítási bárczák

Feltűnő falragaszok

Báli meghívók

Borítékok czimnyomással

Ügyvédi nyomtatványok

Árjegyzékek

Névjegyek

Levelező-Lapok

ÉTLAPOK

Eljegyzési és esketési meghívók

SZÁMLÁK

Levélpapírok művészi kivitelben

==== Könyvkötészeti munkák készítettése! ====

„Pázmány-sajtó“

Szatmár, Iskola-köz 3. szám.

KÖNYVNYOMDA,

papír- és nyomtatványraktár.

==== Könyvnyomdai munkák felvétele. ====

Művek kinyomtatása

TÁNCZRENDEK

Üzleti körlevelek

Kísérő levelek

Reclam-kártyák

Rovatozott ivék készítése

Havi- és folyóiratok

Csomagoló papírok czégnomással

Táblázatok

Pontos kiszolgálás!

Szolíd árak!

Belépti-jegyek

Szalag-aranyozások

Felszólító levelek.

„LAXATIN“

czukorka

egy igen **kellemes** és fe-
lette **enyhe hatásu**

hashajtószer,

mely úgy **gyermekek-
nél,** mint **felnőtteknél**
hasznosnak bizonyult.

Orvosok ajánlják és ren-
delik betegeknek.

**Kapható 70 fillérért
eredeti dobozokban.**

Készítője:

Horváth József

gyógyszerész

Szatmár-Németi.

31-26-17

*Plebános urak
szives figyelmébe.*

Házassági-, Keresztelési-,
Halálzási-, Bérmlási-
anyakönyvek, ugyszintén
anyakönyvi kivonatok. —

Tanítói-, k.-tanítói- v. organista-dijlevél

Számadási iverk, templom-
pénztár és magtárak ré-
szére (kül- és belivek).

Mise-alapítványi iverk és nyugtatóványok.

Különféle nyugtatóványok,
Családi értesítők. Iktató-
és postakönyvek (kötve).

*egyházmegyei adókönyvek ki-
zárólagos raktára.*

Nyomtatványaink finom fehér és szürke
papírra vannak nyomva.

*Finom fehér és szürke irodai
papirokból, borítékokból, levél-
papirokból állandó raktár.*

Minden megrendelés kézhez vétele után
azonnal expediáltatik.

„Pázmány-sajtó“

Szatmár, Iskolak-öz 3.

Rövid halotti beszédek

második kiadása.

— Idegen kulfók után átdolgozta —
a szatmári egyházmegye két áldozópapja.

Kapható:

A „Pázmány-sajtóban“.

Ára 2 korona.

SCHRÉTER SZ. uri és női divatüzlete SZATMÁRON,

Szatmármegye **legsolidabb és legolesőbb üzlete**
SZATMÁRON, Deáktér 2. szám alatt. — Az előrehaladt
idény folytán

mesés olcsó áron

kaphatók a **legdivatosabb uri és női nap- és esőernyő,**

férfi és gyermek kalapok,

fehér és tarka finom batiszt ingek, nyakkendők, glacé keztyük,
sétapálcák, gallérok és kézelők s a vácsi fegyházban kötött

***** **h a r i s n y á k.** *****

Óriási választék fog- és ruha

***** **kefékben,** *****

finom solingen valódi aczél

zebkésekben, evőeszközökben,

mindennemű hangszerfelszerelésekben, **legkitünőbb olasz he-
gedükben** stb. stb.

SCHRÉTER SZ.

divatüzlete

SZATMÁRON, Deáktér 2. szám alatt.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „vörös kereszt“-hez.

Kitüntetve:

Bécs, Páris, London, Madrid, brüssel, Bo-
logne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Waltergasse 1. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciu-
mok, cingulusok nagy választékban. Vala-
mennyi készítmény a legjobb anyagból
tartós és diszes kivitelben **Szövetek méter
számra** is eladatnak.

2-52-30

EGYHÁZI SZEREK

végleges megrendelés után **o l c s ó n** szállíttatnak
Arjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.